

چگونه فلسفه بخوانیم؟

شنا در رودخانه خروشان

راهی بی پایان است.

برای آموختن فلسفه و آشنایی با ادبیات فلسفی و درک بسیط از متون فلسفی می توان راه هایی را پیشنهاد کرد. یادگیری فلسفه نسخه ای نیست که برای همگان یکسان باشد، زیرا دانش و فهم انسان ها در سطوح متفاوتی قرار دارد و شناخت آنها از خود، جهان، اندیشه و خدادر مراتب گوناگونی است. آنچه در این نوشتار به عنوان پیشنهادهایی برای آشنایی با فلسفه می آید، صرفاً تجربه اندکی است که نگارنده از آموختن فلسفه داشته است.

راه شاهانه ای برای فیلسوف شدن وجود نداشته باشد یا مسیر یاد گرفتن فلسفه شبیه جاده سنگلاخی باشد، اما در نهایت مسیری وجود دارد و راهی برای پیمودن هست و نباید ناامید شد.

اغراق نیست که آموختن فلسفه شبیه پرت کردن خود در يك رودخانه خروشان باشد، یا زنده می مانیم و شنا کردن یاد می گیریم یا آب ما را با خود خواهد برد. این تشبیهی است که هگل برای یادگیری فلسفه و تجربه بسیاری از امور دیگر می زند. برای یادگیری فلسفه نباید ترسید و دورنماها را نباید فراموش کرد. هدف از یادگیری فلسفه، دانستن است و دانستن

ادعایی منتسب به اقلیدس وجود دارد مبنی

بر این که هیچ راه شاهانه ای برای ریاضی وجود ندارد، بعدها هگل نیز ادعایی شبیه به آن را در کتاب پدیدارشناسی روح مطرح کرد: «هیچ راه شاهانه ای برای فلسفه وجود ندارد» یا «راه

فلسفه جاده سنگلاخی است» از این تعبیر هگل و اقلیدس می توان برداشت ها و تفاسیر مختلفی کرد، اما آنچه پر واضح است، این است که به این راحتی ها نمی توان فیلسوف شد و فلسفه آموخت. شاید

داوود طالقانی

روزنامه نگار

آغاز راه و جاده های صعب العبور

مخاطب این بخش، کسانی هستند که تا به حال فلسفه نخوانده اند و نام فیلسوفان را تنها در شبکه های اجتماعی و افواه عمومی شنیده اند.

برایان مگی، فیلسوف و روزنامه نگار و سیاستمدار و رمان نویس انگلیسی یکی از چهره های شناخته شده برای آموزش فلسفه است. این سه کتاب از برایان مگی را برای شروع می توانید بخوانید:

الف) سرگذشت فلسفه، برایان مگی، ترجمه حسن کامشاد، نشر نی:

برایان مگی در این کتاب با لحنی جذاب و روایتی گیرا تاریخ فلسفه غرب را از یونان تا دوران معاصر شرح می دهد. این کتاب ضمن توضیح نظریات فلسفی و دیدگاه های فلاسفه،

زمینه سیاسی و اجتماعی اندیشه ها را نیز مرور می کند تا نسبت فیلسوف و جامعه اش را نیز مشخص کند.

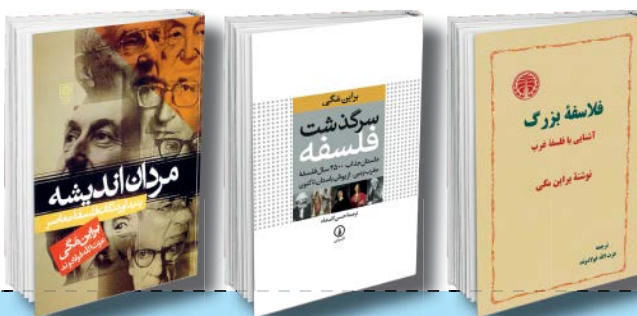
ب) فلاسفه بزرگ، برایان مگی، ترجمه عزت... فولادوند، نشر خوارزمی:

برایان مگی که سابقه فعالیت های ژورنالیستی و مطبوعاتی را هم دارد، در

طول حیات فکری خود با استادان و معلمان اندیشه نیز گفت و گوهایی داشته است. مصاحبه های مگی پیرامون فلسفه غرب با ترجمه استاد فولادوند در این کتاب گردآوری و شرحی آسان از روایت تاریخی فلسفه غرب ارائه شده است.

ج) مردان اندیشه، برایان مگی، ترجمه عزت... فولادوند، نشر طرح نو:

مردان اندیشه نیز مانند فیلسوفان بزرگ ماحصل گفت و گوهایی مفصل مگی با فیلسوفان بزرگ دوران ماست، با این تفاوت که اندیشه های فلسفی خود فیلسوفان مورد گفت و گو را قرار داده است. مواجهه مستقیم با نظریات فلاسفه معاصر را می توانید با این کتاب شروع کنید.

سرگردان بر فراز دریای مه

اگر با فلسفه غرب آشنایی حداقلی دارید یا هر سه کتاب ذکر شده را خوانده اید، احتمالاً تابلوی معروف کاسپار داوید فریدریش رایشناسید. پربیرا نیست اگر بگوییم وضعیت کسانی که فلسفه خواندن را شروع کرده و در نیمه راه رها کرده اند، به این تابلو قرابت دارد. در این مرحله می توانید تاریخ فلسفه را کمی با جزئیات بیشتر و دقیق تر بخوانید.

الف) تاریخ فلسفه غرب، ۴ جلدی، مصطفی ملکیان، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه:

ملکیان، چهره شناخته شده فلسفه اخلاق و روان شناسی اخلاق گرا در سال های دور، درس گفتاری پیرامون تاریخ فلسفه غرب داشت و متن پیاده شده آن یکی از منابع خوب برای آموختن فلسفه برای مخاطب فارسی است. شاید در دسترسی به این کتاب دچار مشکل شوید، زیرا این کتاب در بازار کتاب موجود نیست، اما می توانید

نسخه مکتوب و الکترونیکی آن را از کتابخانه های دانشگاهی یا اینترنتی دریافت کند.

ب) تاریخ فلسفه غرب، برتراند راسل، ترجمه نجف دریابندری، نشر پرواز: راسل، شخصیت معروف سنت فلسفه تحلیلی است و متن کتاب حاضر، متن پیاده شده و ویراسته شده توسط خود اوست. مرحوم نجف دریابندری نیز که از قله های ترجمه در ایران است، این کتاب را به

فارسی برگردانده است. برخی از فصول این کتاب بهتر است و بعضی دیگر قوت زیادی ندارد.

ج) تاریخ فلسفه راتلج، ۱۱ جلدی، نشر حکمت:

نشر حکمت و نشر چشمه در سال های اخیر اقدام به انتشار مجموعه عظیم تاریخ فلسفه راتلج کردند و در این بین نسخه منتشر شده از نشر حکمت به دلایلی قابل استفاده تر است. نشر حکمت هر مجلد را که مربوط به سنت یا دوره تاریخی خاصی است، برای ترجمه به متخصص آن سپرده است و هر مجلد برای ترجمه يك ویراستار متخصص نیز داشته است؛ در حالی که مجموعه منتشر شده توسط نشر چشمه تنها توسط دو مترجم به فارسی برگردانده شده است. اهمیت تاریخ فلسفه راتلج به این خاطر است که هر مدخل این مجموعه، توسط یکی از خبرگان نوشته شده و کل مجموعه مورد بازبینی و بازخوانی سرویراستاران قرار گرفته است.

راه بی پایان فلسفه

برای این سطح پیشنهاد های مطرح شده بر این فرض استوار است که خوانندگان عزیز آشنایی خوبی با تاریخ فلسفه غرب دارند و مساله ها و دغدغه های شان را می خواهند دنبال کنند.

الف) مجموعه راهنمای سرگشتگان، نشر علمی و فرهنگی:

راهنمای سرگشتگان مجموعه ای است که توسط انتشارات کونتینیوم در ۳۰ جلد منتشر شده و انتشارات علمی و فرهنگی هر جلد آن را به یکی از کارشناسان باتجربه برای ترجمه سپرده است.

ترجمه این مجموعه هنوز کامل نشده است و مجلدات باقی مانده نیز به زودی منتشر خواهد شد.

ب) دانشنامه فلسفه استنفورد، سرپرست ترجمه دکتر مسعود علیا، نشر ققنوس:

دانشنامه فلسفه استنفورد برای دوست دارن فلسفه آشناست. مداخل این دانش نامه به صورت برخط در وبگاه این دانشنامه موجود است. انتشارات ققنوس چند سالی هست که اقدام به ترجمه این مجموعه کرده و می تواند به صورت مجزا هر مدخل را در يك جلد تهیه کنید.

ج) مجموعه راهنمای فلسفه بلکول، انتشارات کتاب طاهار:

برای آشنایی با حوزه های فلسفه این مجموعه احتمالاً به کارتان خواهد آمد. مجلدات این مجموعه به تازگی وارد بازار کتاب شده و مابقی کتاب های راهنمای بلکول نیز به زودی به مخاطبان عرضه خواهد شد.

